

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

Sermones Estiuales De Tempore

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica vi. post Trinitatis

urn:nbn:de:hbz:466:1-30616

de hō. est em̄ spes magna penitentibz q̄a
aduocat n̄r fact⁹ est iudex n̄r. j. Jo. ij. Si
q̄s peccauerit: aduocatū habem⁹ apud pa
trē iesum ch̄m zc. Innuīt p̄grea Bern̄.
Tres causas sperādī in dei m̄eratōe di.
Trina m̄deratio i quibus tota spes mea
consistit.

Charitatē adoptionis.

Ceritatē p̄missionis

Et p̄rcem redditōis.

De p̄mo Glo. sup illud **Matth. vj.** D̄z n̄r
In h̄ dat fiducia. Quid em̄ negabit fili⁹
q̄ iā dedit q̄ p̄r est. De sc̄do **Rho. xv.** Per
patientia z solationē scripturaz spem ha
beamus. De tertio **Ecc̄s. viij.** Sermo il
lius p̄rse plen⁹ est. Sc̄da est m̄deratio

n̄re virtuosē opationis **Gre. in moz.** Lum
opus crescit p̄m̄j fiducia crescit. **Jo Titū**
ij. Sobrie z iuste z pie uiuam⁹ in h̄ seculo
expect. beatā spem. **Secur⁹** ē de re q̄ bonū
pignus apud se h̄z: sic sunt securi de regno
celoz q̄ pign⁹ h̄nt spūsc̄i. **ij. Coz. j.** Qui
dedit pign⁹ spūs in cordibz n̄ris. Itē cer
tus esse p̄t de re q̄ uenalis est q̄ p̄ciū h̄z
apud se: sic cert⁹ ēē dz de regno eterno qui
m̄ltas tribulationes sustinuit q̄b̄ emitur.

Gre. in mo. S̄ci viri q̄ labores exhibēt
tot remunerationis sue pignora itra spei
cubiculū clausa tenēt. Is secur⁹ esse p̄t d̄
regno futuro cui iā in p̄nti datū est sup se
ip̄m regnare. **Bern̄.** Non est via ad regnū
sine p̄mitijs regni: nec sperare p̄t regnuz
celestē cui non super membra p̄p̄ia regna
te adhuc donat.

Tertia est m̄deratio s̄a
ete interuentōis. p̄mo b̄tē p̄ginis matris
dei. Cui cantat eccl̄ia **Salve regina** mise
ricordie vita dulcedo z spes n̄ra. Itē ange
loz q̄ bonū n̄m desiderant z de ip̄so gau
dent **Luc. xv.** Gaudiū est angelis dei sup
vno pctōre p̄niam agente. Itē sc̄toz oim.
p̄s. **Leuaui oculos meos** Amōres: vñ ve
niet auxiliū mihi. **Dōtes spirituales** sūt
sc̄ti. Et sic dicit **Guillerm⁹ lugduñ.** Dul

tā debem⁹ h̄re fiduciā in sc̄tis illis / sp̄cia
līf de q̄z pietate plā habem⁹ argumēta q̄
sc̄z legunt in hac vita fuisse pietat⁹ emine
tis. **Exemplū** de b̄to nicolao: de q̄ legit
q̄ erat valde compatēs z sup afflictoz p̄a
gestans viscera. Et de b̄to martino q̄ diui
sit palliū paup̄i. Et de multz alijs: m̄lta si
millia legunt. **Propterea** d̄t **Bern̄. ser. iij.**

o oibz sc̄tis. Sane vt gliam q̄ a solo deo ē
sperare liceat. sūmope a nobis desiderāda
sunt suffragia sc̄toz.

Tertiar. Au. zc. **Horate** itaqz qd lex
dr. **Dez** spem n̄raz ad solā referre de
bem⁹ fūme charitatis p̄udentiā a q̄ m̄dī
elementa z eoz dispositio p̄cesserūt: sine q̄
nō est armis vel ingenio p̄fidendū. **L. de**
ve. iu. enucleando. l. j. z de pe. dif. iij. c. **Ad**
huc instār. Quicūqz iuocauerit nomē d̄ni
salu⁹ erit. **Quo** q̄ sperandū est ip̄ d̄no. **Au**
dite. Si rex esset clemēs z p̄r q̄ p̄ totū reg
gnū facit clamare: si q̄s me offenderit rede
at me: z oia indulgēt. Itaqz certū est q̄ sic
multis indulgēt. z p̄teia in ei⁹ curia sunt
oēs iteruenire parati p̄ sic redeuntibz / nō
ne multū sperare dz aliq̄s q̄ offenderit re
gē inuenire misericordiam apud eū absqz diffi
dentiā. **Expone** z applica: notādo illd̄ p̄s
Sperent in te q̄ nouerit nomē t. d̄ne zc.

Dñica. vj. post Trinitatis
Sermo. j.

Nisi abunda
uerit iusticia v̄ra plus q̄ scri
bay z phariseoz: nō intrabit
in reg. celoz **Matth. v.** Quicūqz baptizati
sum⁹ in ch̄o iesu: in morte ip̄s⁹ baptizati
sum⁹. **Ro. vj.** Jo bñ decet vt abūdet iusti
cia n̄ra zc. In illis aut̄ p̄bis tangit triplex
consideratio.

Prima est baptismalis. Quicūqz in ch̄o
baptizati sum⁹.

Sc̄da est spūalis sanctificatiōis. in ch̄o
iesu q̄ oēs sanctificat.

Tertia est sp̄ealis miseratiōis. i morte
ip̄s⁹ zc. De his tribz **Apo. j.** Dilexit nos z
lauit nos a pctis n̄ris in sanguie suo.

Nisi abunda. zc.
Prim⁹ ar. An p̄uenient diffiniat ius
sticia a legis p̄r: Iusticia ē p̄stans z
p̄petua volūtas ius suū vnicūqz tribuēs.
Nō. Sola dei volūtas ē p̄petua. q̄ si iu
sticia ē p̄petua volūtas i solo deo ē iusticia
Rūder th̄o. ij. q. lviij. Sic dr̄ **Fr̄d. lib.**
erym. Iust⁹ dz q̄ ius custodit. **Ad** h̄ aut̄ q̄
act⁹ sit p̄tuosus circa q̄cūqz materiā oport
et q̄ sit volūtari⁹ z q̄ sit stabil⁹ z firm⁹. q̄a
vt dr̄ **p̄s. ij. etb.** Optet q̄ opef sc̄s z el̄

Domnica. VI. post Trinitatis

ges ppter debitū sine z imobstr. Et p̄mū in/ cludit in scdo: qz qd p ignorantia sit ē iuo/ lūtariū. vt dicitur. iij. eth. Iō in diffinitioe iu/ sticie ponit volūtas ad oñdēdū q act⁹ iu/ sticie vtz eē volūtari⁹. Addit autē de p̄stan/ tia z p̄petuitate ad designādū firmitatem. Iō p̄dicta diffinitio ē p̄pleta diffinitio iu/ sticie nisi q act⁹ p̄sit p̄ habitu. Posset tñ sic reduci in debitā formā diffinitiois Iu/ sticia ē habit⁹ fm quē aliq̄s p̄stati z p̄pe/ tua volūtate ius suū vnicuiq̄ tribuit. Ad argumentū at̄ dīcēdū q sola dei volūtas ē p̄petua. i. p̄petuo durās. s. alia potest eē p/ petuū. i. aliqd volēs p̄tere p̄petuo sic q p/ petuū ibi attendit ex pte obiecti voluti nō fm p̄petuā duratiōe act⁹ volūtari⁹. Neq̄ sup̄flue addit p̄stās in q designat firmū p̄ seuerariē p̄positū in tali actu volēdi. Hec Tho. P̄o sum. Dis scpturā z poetariū z p̄hoz nos ad suādā iusticiā hortat. Uir gili⁹. vi. en. Discite iusticiā moniti. et Ari sto. v. Ch. tractat de iusticia z mltū eā cō/ mēdat. vbi dicit q iusticia ē habit⁹ a q̄ sunt opatiui iustoz z a q̄ iusta opant z volunt. Querit ḡ de illa diffinitioe q̄ dat a iurispe rit⁹. zc. Dic m. vt s. Post rñsionē dicas. iu/ xta i ḡ hāc diffinitioē videat hō qd vni/ cuiq̄ tribuēdum sit: z h̄ faciat vt iust⁹ sit. Debz vtiq̄ deo hō reuerentiā z honorē: p/ ximo beniuolentiā z amorē: sibip̄i castimo niā z pudorē. De p̄mo malach. i. Si ego p̄z vbi honor me⁹. De scdo Ro. xij. Re/ mini q̄c̄q̄z debeat⁹ nisi vt inuicē diligatis. De tertio Ro. vij. Debitorēs sum⁹ n̄ car ni vt fm carnē viuam⁹. Si em̄ fm carnē vi xerit⁹ mortem⁹ zc. De q̄ mala sunt cō tra dei honorē sic sunt piuria: blasphemie: irreuerentiē zc. Quot z q̄nta s̄ p̄ximū amo rē sic sunt dissensioēs: odia: detractōes: op pressioēs: fraudes zc. Quot enormia s̄ castimoniā z pudorē. vt sunt fornicatiōes adulteria. zc. Per iusticiā q̄ppe vtz rō subij ci deo z sensualitas hūiliāda ē sub rōne. Figura Gen. xvj. De agar fugiēte a sarai q̄ p̄ angelū reducta ē q̄ monuit eā hūiliari sub māu sarai. Spūalr agat q̄ acilla erat s̄ḡt carnē. Sarai vō q̄ erat dñā s̄ḡt rōnē. vñ z sarai iterptat p̄nceps mea. Fugit ali q̄ sensualitas iperū rōnis: s. tñ sp̄ est re/ ducēda z subigāda rōni. Qm̄ vt dicitur. ber. Ancillam dñari z dñam ancillari magna

Sabusto est. Secund⁹ ar. Notādū q̄ cū saluator dicitur. Nō sumit iusticia p̄ p̄tute capitali q̄ ē sp̄s p̄tut⁹ q̄ vnicuiq̄ reddit qd suū est: s. generalr p̄ q̄cunq̄ p̄ tute put dicit Hiero. q̄ oēs p̄tutū sp̄s sub vno iusticie noie p̄tinent. Et fm̄ heriam Aug. dicit duas eē p̄tes iusticie. s. declinare a malo z facere bonū. qz sic iusticia distin/ guit s̄ p̄ctm̄. Pensem⁹ at̄ bñ q̄ sit terribil dñi cōminatio: di. Nisi abund. zc. nō irra. in reg. celoz. In euāgelio itaq̄ tria s̄ ad iusticiā verā spectātia.

Primum ē saluatoris instructio. Secūm est instructiois specificatio. Tertiu ē specificatiois p̄clusio. Primum igit est saluatoris instructio: eū dicit. Nisi abund. zc. Erat em̄ iusticia sc̄nbarz p̄phariseoz vana z simulata z imperfecta. ha bebat ḡ tres p̄ditōes vitupabiles.

Prima ē falsitas simulatiois. Secūda ē vanitas intētionis. Tertia est p̄uitas imperctiois. Prā ḡ iusticia vtz h̄e p̄ditōes oppositas. vt sit vera/ recta/ z p̄fecta. Prā igit est falsitas simulatiois. Erat ei simulatioē ple ni. Vñ in euāgelio sepe eos vocat hypocri tas vt p̄tz Mat. xxij. Habebāt vtiq̄z sō/ lia p̄boz sine fructu. Mat. xxij. Dicit em̄ z nō faciūt zc. Nisi ḡ abundauerit zc. qz n̄ ex p̄bis iustificabimur s. ex opibus. Sed heu q̄ multiplex nūc regnat simulatio. tū in hūanis officijs: tū i mūdatis amicicijs: tū in secularib⁹ negocijs. In h̄ aut ser. dicit dū de p̄mo. s. de simulatioē in hūanis offi/ cijs q̄ mltiplex ē vt patere potest discurre/ do per status.

Primo p̄statū ecclīasticoz. Secūdo p̄statū laicoz. Tertio p̄statū ch̄rianoz. Vbi p̄mo notādū q̄ h̄ acipim⁹ officii q̄nā lit⁹ p̄ opatiōe alicui cōpetere fm̄ sui stat⁹ q̄/ litatē. Et certe in q̄libet statu mltē sūt cor ruptioēs. p̄s. Corrupti sūt z abominabi/ les facti sunt i studijs suis zc. Nō ei tales sunt i p̄tate q̄les eē debēt z fingūt: qd ap parebit sat⁹ discurredo p̄ stat⁹. Per status p̄mo ecclīasticoz q̄ debēt eē viri deuoti et spūales. Leui. xxi. Sacerdotes sc̄ti erunt dño vō suoz n̄ polluet nomē ei⁹. In celū ei dñi z panes dei sui offerūt: debēt itaq̄ cē

fati et spūales diuinū officū deuote dicen
do. c. Dolentes. de cele. mis. facta reuerent
z ppter deū tractando z mistrando. Et ad.
liij. Dundamini q fert vasa dñi. Sacra/
menta dñi pnt vasa dñi. vasa. In qua diuie
grer: z sobrie z caste viuēdo. Leuit. xij. Nō
q habuerit maculā nō accedet ad misteri/
um dei sui. Bern. Ye his q in carne am/
bulat: placere deo nō possūt: z placere vel/
le psumunt. Notandū aut q sacerdos q ē
cōcubinari? manifestus ita q nulla possit
tergiuerfatōe celari suspensus ē ab officio
xxxij. dis. c. Preter. Et iō si celebrat ē irre/
gular? c. j. de re iudicata. li. vj. Et etiā sus/
pensus ē a bñficio p rē in dīco. c. Preter.
cū Glo. Multi tñ doctores zolūt q req/
ras mo. Atio: aliter n̄ sit suspensus ipō facto
nec incurrat irregularitātē. Sz p̄mū veri?
Et idē dic d̄ q̄cunq; inferiori a sacerdote sit
exercet actū cuiuscūq; ordīs vt notat arch.
in. c. Ad h. xxxij. dis. Et sol? papa dispen/
sat. c. j. de re iudicata. li. vj. et. c. j. de sentē. ex
cōicatiois. li. vj. Et idē dic de q̄cūq; pctō
mortalī sic de fornicatiōe. fm do. Anto. in
c. Tra. de coha. de. et muli. Constitutio ei
penalis etiā q̄ ad penā extendit ad casū si/
mille ex identitate rōnis si rō in ea p̄stitut/
one est exp̄ssa. vt in. l. His solis. l. de re
uo. dona. Nec pōt dici q̄ sit interpretatio ex
tēsiua qz est pot̄? intensiua seu intellectiua
qz lex nō ē aliud q̄ ipa rō legi. vt pbat in
l. Non dubiū. l. de legib. Et q̄ lex penal
extēdat si in ea ē scripta rō natural vel ciuī/
lis tenet Bal. post Bar. Talis etiā sic no/
tor? pctōr tenet restituere fruct? q̄s tūc p/
cipit de bñficio qz cū sit suspensus p̄inde ē
acti nō resideret qz nullū et inuile idē sunt
c. Inter corporalia de trāsla. pla. sic non rite
z non fieri paria iudicant. c. Venies de p/
sbyter? nō bapti. Sc̄do p̄ statū laicoruz
videam? de illis q̄ sunt quasi mēbra iusti/
cie q̄ sunt iud. ces: aduocati: pcuratores: z
clientes zc. q̄ debēt eē iusticie z p̄itar? p̄re/
tores. Qd etiā intelligi p̄t d̄ iudicib? ec/
clesiasticis z aduocatis: norarijs: et h̄mōi.
videant si tales sint q̄les esse debent. Ler
te vt h̄? Hier. viij. A minimovsq; ad ma
ximū oēs auariciā sequunt: et a p̄pheta v/
q; ad sacerdotē cūcti faciūt mēdaciū. Itē
videam? statū subditoz: famuloz: et mer

cenarioz q̄ fideliter debēt laborare. Item
statū dñoz aut patrūfamilias q̄ suis fuit
tib? mercedē debent fidelit soluere. Naz vt
h̄? Eccl. xxxij. Qui defraudat mercedē
mox cenarij z q̄ effundit sanguine: frēs sūt
Tertio gñaliter p̄ statū ch̄tianoz q̄ de
bent eē fraterne charitat? amatores Joā.
xij. In h̄ cognoscent oēs q̄ discipuli mei
estis: si dilectiōem habueritis ad inuicem
Et oīno debēt eē diuioz mandatorū et ec
clesiasticorū obfuoatores: alias nō sūt ra
les q̄les esse debent. Vñ Nis vicebat Jo.
xij. Si diligit me mandata mea fuatē.
O deus quot sunt trasgressores. Lei te rē
mendū est q̄ sint n̄ulto plures q̄ observa
tores. et sic plures damnandi q̄ saluandi
Exemplū legit q̄ qdam cancellari? zc.
Vide dñica. ij. post pasca ser. j.
Tertius ar. Aud. zc Non credat sal/
uari nisi ch̄stovere seruitatis. Vide/
te ḡ nestitis sicut scribe et pharisei q̄ cū si/
mulatione deo fuitbant. Consciēt? enim
erit in curia dei sic instrumentū si p̄directū
p hereditate petenda. Si aut instrumentū
inuenit falsū in aliq̄ sui p̄re toruz reprobat
nisi p̄bet. l. de p̄bationib. l. penul. et. ff. d̄
fide instru. l. ij. Vñ. xxvij. q. j. c. Om̄is. s.
Et his. De qd fit p̄ conscientia edificat ad
gehennā. Pone casum iuxta legē z appli/
ca notando illud Ro. ij. Testimoniū illis
reddente p̄scia ipoz zc. q̄q; forte aliud oñ
derint exteri? zc.

Dñica. vj. post Trinitatis
Sermo. ij.

Nisi abunda
uerit zc. Consepulti em̄ sum?
cum illo per baptismū in mor
tem vt quo surrexit ch̄stus a mortuis p
gloriam patris ita et nos in nouitate vite
ambulemus Rho. m. vj. Si sic fecerimus
abundabit iusticia nostra plus q̄ scriba/
rum et phariseorum. Ibi autem sunt tria
notanda.
Primū nostre iustificatiōis mēozanda
ppositio. Consepulti em̄ sum? zc.
Sc̄dm̄ ppositiōis notāda conclusio. vt
nos in nouitate vite ambulem?

Domínica. VI. post Trínita.

Tertiu' p'clusionis cōmemorāda exem/
platio, quō ch'ris surrexit a mortuis rē.
De his oib' est istud. j. Pe. ij. Pctā no/
stra ipse p'tulit in corpe suo sup lignum: vt
pctis mortui: iusticie viuamus: cui' liub're
sanati sum'. **P**l'si abundauerit rē.

Primo articulus. An iusticia sit vir/
tus: **N**ō. Act' p'tus ē meritorius.
sed act' iusticie nō est meritorius. qz vnicui/
qz qd sup' est reddere est necessitatis. **N**ō
aut' sit ex necessitate. nō est meritoriu'. igit.
Cōtra. Greg. in. ij. moral. dr. In q'tuoz
p'utib'. s. tempantia: prudentia: fortitudi/
ne: z iusticia: tota bon' p'is structura con/
surgit. **R**ūder Tho. ij. q. lviij. Vir'
hūana ē q' reddat actū hūanū bonū z ipm
hoiem facit bonū. **N**ō qdē p'uenit iusticie
Act' em' hois bon' reddat ex hoc q' attrin/
git regulā rōnis fm quā act' hūani rectifi/
cant. **U**n' cū iusticia hūanas opatōes re/
ctificet: manifestū est q' op' homis bonuz
reddat. **H**ec Tho. **P**ro fundamento.
Dis virt' p'inet ad fugā viciozū. **U**nde
Horac' in epl's. Vir' est viciuz fugere.
Ite ibidē. Vir' est mediū vicioz vtriqz
redactū. **P**er iusticia aut' maxie euitantur
vicia. **U**n' etiā Tull' j. de offi. **E**x iusti/
cia p'cipue boni viri nominant. **L**ū g' qrit
An iusticia rē. **D**ic' rñ. vt s. **E**x q' p'clude
q' iusticia est multū amanda p' quā rectifi/
cant act' hūani. **I**ō bñ dr p'f. **B**ri q' custo/
diūt iudiciū z faciūt iusticia in oī tpe. **S**z
ben q' multi sunt q' ad regulā debite iusti/
cie nō attēdūt: **F**ures: raptōres: fraudulē/
tī z c. in tenebus ambulātes. **P**s. **R**escie/
rūt neqz itellegerūt: in tenebz ambulānt.

Figura Exo. x. **F**acte sūt tenebie horri/
biles i vniuersa tra egypti: adeo vt nemo
videret frēm suū: nec moueret se de loco i
q' erat. **E**ubicunqz aut' hirabant filij isrl' lux
erat. **E**xpone. **T**enebie horribiles sunt in
p'cia maxie p'fectū p'ideratōis actua/
lis. **E**t nemo videt frēm p'pter defectū mī/
seratiue cōpassiōis: nec mouēt se de loco. i.
de statu in q' sunt p'fectū stimulatīue
cōpūctionis. **T**ales erāt q' d' dictū est **I**o/
an. vij. **I**n pctō v'io mortem.

Secūdu' ar. **I**n p'ced. rē. **I**n hoc ar
dicendū de simulatione in mūdānis
amicicijs existente. **S**icut em' dr **E**br'yf.
Dia p'curantes inuenimus apō multos

amicicias poeticas. i. ficticias. **S**unt eqō
dem amici mundani

Adulatorij
Transitorij
Seductory

Primo sūt adulatorij. qz q's se amare fin/
gunt: adulatorib' suis mult' faciūt trāsgre/
di legē dei. **A**ug'. sup ill' d' p'f. **Q**m laudat
pctōr z c. dr. **A**dulāriū lingue alligāt ant'
mas in pctis **E**st v'icqz adulator: vt nutrit
diaboli lactans filios diaboli lacte adula/
tionis: z obdormire eos faciēs i pctis cād/
tando. cātlenā diaboli. **P**rouer. xvij. **V**ir
impi' lactat amicū suū: z ducit eū p' viam
nō bonā. **I**te sunt sacerdotes diaboli ipsi
adulatores cantātes cantū adulatōis su/
p mortuos in pctis q's flere deberēt: et sic
eos in pctis sepeliūt. **U**n' sup illud **D**ar.
vij. **S**inite mortuos sepelire mortuos su/
os. dr **Greg.** **M**ortuū mortuū sepelit cum
pctō. pctōre fauoris aggere p'mit. **I**sti id
p'iunt q' vigilias de **P**lacebo. rudent fm
gulis sicut son' echo se p'formātes aliozū
vociū. **I**sti etiā sunt mimi z ioculatores
diaboli: nō p'mittētes diaboli filios in ali'
p'ristari. **O**see. vij. **I**n malicijs suis le/
tificauerūt regē: malicias ei' dicētes iusti/
cia. **E**zech. xij. **U**e qui p'sunt puluillos
sub oī cubito man': z faciūt ceruicalia sub
capite vniuersē erat' ad capiēdas animas.
Nā sic dr **Gre.** **Q**uisqz male agētib' adu/
lat puluillū sub cubito vel sub iacēt' capite
ponit. vt q' corripit de culpa debuerat i ea
fult' laudib' mollit' req'escat. **H**iero. **A**/
hil est qd tā facile corripat mētē q' adula/
tio. **I**deo dr sapiens **E**ccl's. vij. **D**eli' est
a sapiēte corripit q' stultoꝝ adularōibus
decipt. **S**ecūdo sunt transitorij. **N**ō em'
vere dilgūt: sed p'p'ia t'm vtilitate querūt.
ideo tpe aduersitat' recedūt. **E**ccl'. vj. **E**st
amic' fm t'ps: **N**ō p'manebit in tpe tribu/
latiōis. **E**t est amic' q' cōuertit ad mimi/
cicia. **E**t est amic' q' odiū z rixā z cōiucia
denuclabit. **E**st aut' amic' soci' mēle z non
p'manebit in die necessitat'. **I**bidē. **A**b im/
mic' tuis sepere z ab amicis tuis attende
Amic' fidelis p'ectio fort'. **Q**ui aut' inue/
nit illū: inuenit thesaur'. **A**mico fideli nul/
lā ē compatio. vide ibi. **E**t puer. xvij. **D**i
tpe diligit q' amic' ē: et frater in angustijs
cōpbat. **E**t **E**ccl'. xij. **I**n bonis nō ag'ctet

amicus. Tertio sunt seductoꝝ. Hiere. ir. Dis amice fraudulenter incedit. Job. 32. In ore suo loquitur pacem cum amico suo et occulte ponit ei insidias. Et Ps. Loquuntur pacem cum primo suo: mala autem in cordibus eorum. Exeplū de fictis amicis in Saul respectu David. j. Reg. xvij. Jte in habitatoribus ceile. j. Reg. xxij. Jte in toab respectu amase. ij. Reg. xx. Salusti in iugurthino. Verus amicus nunquam fuit: qui aliquando esse amicus desiderat.

Pro tertio articulo applica illud quod ponitur super. vj. post tertia dñica Adventus: in secundo adventuali.

Dñica. vj. post Trinit. Sermo tertius

Nisi abunda

re. Si coplātati facti sumus sicut multitudini mortis eius: sicut et redirectionis eius. Ro. vj. Nā et per tale coplātatione iusticia nra abundabit plus quam scribarum et phariseoꝝ. Coplātati quidem sumus sicut multitudini mortis christi per baptismum: et semper magis ac magis coplātari debemus. Et h triplex. s. Per copassionem: per gratulationem: et per imitationem. De primo. ij. Ti. ij. Si copatimur et conregēbimur. De secundo Hiero. Eū christus pro nobis mortuus sit: nō simus ingrati tantis beneficiis. De tertio. j. Pe. ij. Christus passus est pro nobis: vobis relinquitur exemplum ut sequamini vestigia eius. Nisi abunda. re.

Primo articulus. An iusticia sit generalis virtus? Q. nō. quia iusticia condidit alijs virtutibus. Sed est plus. v. eth. Iusticia est omnis virtus. Rñdet Tho. ij. ij. q. lviij. Iusticia ordinat hominem in comparatione ad alterum: quod potest esse dupliciter. Uno modo ad alium simpliciter consideratum. Alio modo ad alium in communi. s. hñ qd ille qui servit alicui cōtati/seruit oib; qui sub illa communitate continentur. Ad utrumque igitur se potest habere iusticia sicut peritiam rōnem. Manifestum est autem quod omnes qui in communitate aliquo continentur: comparant ad cōtatem sic per se ad totum. pars autem illud quod est totius est. vñ et quilibet bonum partem ordinabile est in bonum totum. sicut hoc igitur bonum cuiuslibet virtutis sive ordinatis hominem ad seipsum: sive ordinatis ipsum ad alios personas singulares/est referibile. ad bo

nū commune ad quod ordinat iusticia. Et sicut hoc actus omnium virtutum pertinet ad iusticiam primum generaliter sicut quod ordinat hominem ad bonum commune. Et quantum ad hoc iusticia dicitur virtus generalis. Et quia ad legem pertinet ordinare in bonum commune: inde est quod iusticia predicto modo generalis dicitur iusticia legalis. quia scilicet per eam homo concordat legi ordinati actus omnium virtutum in bonum commune. Cuius autem dicitur quod iusticia dividit alij virtutibus: verum est in quantum est specialis virtus. Hec Tho. Pro fundamento sicut habet illud Tullij li. de officijs. Fundamentum primum iusticie est: ne cui noceat: deinde ut cum vilitati serviat. Hec etiam ubi nunc iusticia: Nā sic dicit Galterus in alexa. In iusticia sepe ligatur iustus. et iniustos absolvit curia mediator. Et vere nunc quantum nullus habet respectum ad bonum commune ad quod ordinat iusticia: et ad quam pertinent omnes actus virtuosus in quantum sunt ordinabiles ad bonum commune. Job quia An sit generalis re. Dicuntur. vñ s. Et quod clude quod omnis iusticia pertinet. iuxta illud Aug. Due sunt partes iusticie. s. Declinare a malo. et Facere bonum. Jte ad eam pertinet patienter sustinere malum pene. j. Pe. ij. Si quid patimur propter iusticiam boni. Eheu quam pauci sunt de numero iustorum. Pauci enim fugiunt peccata: imo multi ad ea currunt. Proverb. j. Pedes illorum ad malum currunt. Avari ad cautelas: fraudes et usuras re. Luxuriosi ad carnales lascivias: ad seducendas puellas re. Quia tardus etiam sunt omnes ad bonum agendum. Quia in super sunt qui patienter tribulationes sustineant: et tamen hec est ardua via que ducit ad vitam. De qua saluator Mat. vj. Intrate per angustam portam re. Figura. iij. Re. ij. Helias per turbam re. Rapit est in celum. i. vir iustus per tribulationem ascendit in celum. Bern. ser. de ramispalmarum. Pius tribulatio est via vite: via glorie: via civitatis habitaculi: via regni.

Secundus ar. In pced. re. In hoc sermone de simulatione in secularibus negotijs Que tripliciter contingit.

- Primo fraudulenter circumveniēdo.
 - Secundo usuras exercendo
 - Tertio mendaciter falsa asserēdo.
- Primo igitur re. Contra illud Levit. xix. Nō decipiet unusquisque proximum suum. et. j. Thef. iij. Neque supgradiat neque circumveniat in negotio fratrem suum. Et Levit. vj. Reddet

Dominica. VI. post Trinitatis

dia q̄ p̄ fraudē voluit obtinere. Ex senten-
tia aut̄ doctoris subtilis in. iij. di. xv. t̄ta
requirunt ad hoc q̄ n̄ sit circumventio v̄l frau-
dulencia in emptōe et reditōe. **Primo**
vt nō sit error in substantia: vt si def̄ alibi
calchū p̄ auro: vel vinū lymphatū p̄ vino
puro. **Secūdo** vt nō sit error in q̄ntitate
si res mēsuret̄ p̄ p̄dus vel p̄ aliū modum
Tertio vt nō sit error in q̄litate: vt. s. n̄
def̄ res corrupta p̄ sana. **Q̄t̄** fraudes cō-
mittunt̄ et iordinato affectu sp̄alis lucrī.
Nā sicut d̄r Aug. sup̄ Ps̄. Desiderio tuo
locū fac̄ diabolo. Ecce em̄ diabolus p̄po-
nit̄ lucrū: et inuitat ad fraudē. lucrū h̄c nō
poter̄ nisi fraudē fecer̄. Sed lucrū esca ē:
fraus laqueus. Sic attēde esca vt parit̄ vi-
deas et laqueū. q̄ lucrū h̄c nō poter̄ nisi
fraudē fecer̄: fraudē aut̄ si fecer̄ capieris.
Secūdo vsuras exercendo. **Primo** aut̄ vsura
supererescētia quā accipit aliq̄s vltra sortē
tē in p̄cū pecunie mutuate. Cū ei vsus pe-
cunie s̄ipa ei cōsumptio. s̄. trāstatio ei in
aliū: ideo illicitū est aliq̄d accipere p̄ vsu ei
vltra ip̄az pecuniā. In tractatib̄ aut̄ mul-
tipliciter p̄tingere p̄t vsura. **Primo** q̄ no-
tanda est regula quā ponit̄ Seco. in. iij. di.
xv. vicz. **Q̄** aliq̄s in tractatōe cū alio
ponit̄ p̄tē suā in tuto s̄t q̄ de cōi cursu p̄-
dere nō p̄t: et totū piculū remanet in alia
parte: tūc tractat̄ ille est q̄ eq̄litate iusticie
et vsurari. **Uideāt** ḡ mercatores. **Q̄** at̄
vsura sit illicita: patz etiā p̄ p̄m. j. politicē.
vbi d̄r: q̄ vsuraria ad q̄stio pecuniaz ma-
xime est p̄ter naturā. Et Lu. xij. Date mu-
tuū nihil inde sp̄antes. Sūt t̄n notādi ali-
q̄ casus in q̄b̄ mutuātū pecuniaz licet acci-
pere vltra sortē. **Primo** rōne pene conuen-
tionalis: si accipiēs mutuū nō restituat tē-
pore statuto: dū t̄n nō fiat in fraudē vsura-
rū. i. q̄ mutuās nō velle accipientē trāsi-
re terminū vt plus acciperet. **Secūdo** rōne
interesse. Nā debitor ex cui nō solutōe cre-
ditor notabiliter dānificat̄: tenet̄ illi credi-
tori de interesse. Creditor aut̄ nō posset
h̄c actionē q̄ eū de hoc: nisi eēt̄ pacta vel
munimenta: s̄ in foro p̄scie teneat̄ debitor
vltra sortē ad interesse. **Tertio** q̄n vtrū-
q̄. s. capitale et sup̄fluūz ponit̄ sub incerto.
q̄d p̄bat̄ extra de vsur. c. Nauigātī. No-
tandū p̄terea q̄ h̄ nō sit licitū alteri cōmo-
dare pecuniā sub vsuris: t̄n vt d̄r Tho. ij.
ij. q. lxxvij. ab eo q̄ est paratus vsuras ex-
cere: licet mutuum accipere sub vsuris p̄ter
subuentionē sue necessitatē v̄l alteri. Sic
etiā licet vti iuramento illi q̄ p̄ falsos deos
iurat p̄ter cōmū pactū ei q̄ fidem seruat.
Non t̄n licet inducere eū ad tale iuramen-
tū. nec etiā licet inducere aliq̄e ad mutu-
andū sub vsur. sicut d̄r Aug. r̄ndēs pu-
blicole de hoc q̄rēt. **Tertio** falsum mē-
daciter asserēdo. Sicut ei d̄r Ray. Quo-
tēs cā decipiēdi sciet̄er quis mēt̄: peccat
mortalr: et tenet̄ ad restitutionē. Et idem
dicendū de oib̄ alijs fraudib̄ vbi attēdit̄
notabilis deceptio primi. Sed heu n̄ so-
lū mentiunt̄: sed etiā iurament̄ mēdacia as-
serunt. Hinc Cassiodor. lxxvij. dist. c.
Q̄m. Negociatores abominabiles existi-
mant̄ qui p̄ter imoderatū pecunie ambu-
tum iusticia dei minime p̄siderātes pollu-
unt merces suas plus periturijs onerātes
q̄ p̄ijs. Ideo de eis dici p̄t illud ps̄. Nō
est in ore eoz veritas: cor eoz vanum est.
Sepulch̄ patēs est guttur eoz: linguis su-
is dolose agebant. venenū aspidum sub la-
bijs eoz. Sūt etiā multi q̄ rem quā eme-
re volunt mēdaciter vilipēdūt. Proverb.
ix. Salū est: malū est: dicit̄ ois emptor:
et cum recesserit tunc gliabif. s. se p̄imum
decepisse. Sic facit̄ ut carnifices dū pecora
emunt. Et certe p̄tingit̄ de multis merca-
torib̄ q̄ nō meliores sunt furib̄. Et tales
p̄fecto p̄ sua p̄iuria puocant irā dei. Sach.
vij. Iuramentū mēdat̄ ne diligat̄: hoc em̄
odit deus. **Exemplū** legit̄ in gest̄ Ro-
manoz. vt refert̄ Drosi. li. v. vel. vj. q̄ cū
Romani misissent legatos ad diuersas p̄-
uincias et recepissent eos in pace: et fide da-
ta pacē firmassent: subito pditose i eos ir-
ruentes: in ciuitate esculo occiderūt eos et
oēs romanos q̄r̄t̄ inuenerūt. Et factū est
in detestationē q̄iurij et violatiōis fidei q̄
panis quē tales gentes incidebat̄ sangui-
nem emitteret p̄ scissuras: aialia domesti-
ca et inter hoies assueta: ad siluas et mon-
tana mugientia et vlulantia fugerēt: et ca-
nes etiā velut lupi dolorosis latrantib̄ ob-
errarent. Illi aut̄ ppli q̄ predictā pditiōez
fecerunt cum impatore suo victi sunt oēs
in cāpo a lucio pompeio et occisi: exceptis
q̄ttuor milib̄ q̄ ad cuiusdā montis iugum
fugientes: vindictā dei non euaserūt. quia

congelati ad modū lapidū obriguerūt im
mobiles facti: q̄ stantes videbant viuis
eorū dentibz z oculis cadentibz in terram.
In hoc impletū est illud Ezech. xvij. In
ramentum quod spreuit ponam super ca/
put eius.

Ter^o ar. Aud. zc. Notate qm̄ piurā/
do: fraudes z vsuras cōmittēdo/chri/
stum negat. Nā sic hz. xj. q. ij. Estimant
Negatio chri nō tm̄ fit p̄bis: sed etiam fa/
ctis. Et ideo etiā bñ dē lex. ff. de p̄bo. obli.
l. Si q̄s. Fidelitas p̄ualer diuitijs. Per fi/
delitātē em̄ p̄fitemur chri. p̄ diuitias aut
iuste adq̄sitas negat. Audite. Quis vel/
let ex vobis aut auderet sciente p̄ncipe se/
uerso z iustissimo ab amicis z fratribz illi
p̄ncipis fraudulenter aliqd accipe vnde z
p̄ncipem impugret z aduersarijs p̄ncipis
seruiret: Eredo q̄ nemo. Expone z appli/
ca norando illud ad Tit. j. Cōfiteant ver/
bis se nosse deū: factis aut negant.

Dñica sexta post Trini. Sermo. iij.

Nisi abunda:

uerit. zc. Destruat corū p̄cti
vt ultra nō seruiam p̄ctō Ro.
vj. Aliter em̄ non abundaret iusticia no/
stra zc. Ultra aut nō est seruiendum p̄ctō

Cum quia est ante deformatum.

Cum qz cordis induratum.

Cum qz spūaliter mortificatum

De p̄mo Thren. iij. Denigrata ē facies

eorū sup carbones. De sc̄do Prouer. xvij

In p̄tū cū in pfundū p̄ctōz venerit p̄tēnit

De tertio. j. Reg. vlt. Saul corruit sup

gladium suum. i. peccator super peccatum

suum. Nisi abunda. zc.

Prim^o articulus. An iusticia genera/
lis sit idem p̄ essentia di p̄tute q̄ sic.
P̄bs. v. Eth. Iusticia legalis est eadē oi
p̄tute. Cōtra. Ibi dē d̄r p̄bs. Multi i p̄/
p̄ijs q̄dem vti p̄nt p̄tute. In his aut que
sunt ad alterz non p̄nt. R̄ndet Tho. ij.
q. lviij. Generale dicit̄ dupl̄r. Vno mō
p̄ p̄dicationē: sicut anial ad hoiem z equū
Et hoc est iuis inferioribz essentialr idem.
Alio modo fm̄ p̄tutez: vt causa vniuersal
ad oēs suos effec̄. vt sol ad oia q̄ illumi/
nant aut imutant p̄ p̄tute eius. Et h̄ non

oportet idē esse in essentia his ad q̄ est ge/
nerale. Hoc aut mō iusticia d̄r general vir/
tutū inq̄ntū ordinat act^o altaz p̄tutū in fi/
nē suū. s. ad bonū cōe. que admodū z chari/
tas dici p̄t virt^o generalis inq̄ntū ordi/
nat act^o oim p̄tutū ad bonū diuinū: que tm̄
nihilomin^o est specialis virt^o fm̄ suā essen/
tia. p̄t tm̄ q̄libet virt^o fm̄ q̄ ab h̄mōi iusti/
cia ordinat ad bonū cōe dici iusticia lega/
lis. Et hoc mō loquēdi iusticia legalis est
idē in essentia cū oi p̄tute. differ^o aut rōne

Et hoc mō loquit̄ p̄bs. v. eth. Hec Tho.

Pro fund. sumi p̄t illud Arist. ij. pol.

Non est simplr ea q̄m virt^o boni viri z bo/
ni ciuis. virt^o aut boni ciuis est iusticia le/
galis. Non p̄t vtiq̄ esse bonus ciuis nisi

lit bon^o vir. sed plus req̄sit ad bonū ciuez

q̄ ad bonū vir. s. q̄ cū alijs cōicet z cōi/
uat ad vtiatē boni cōis. Sed mix: imo

miserabile. De iusticia loq̄mur: s. zara in/
uenit. Nā sicut d̄r Alan^o de plāctu nature.

R̄guet fraude fides: fraus q̄z fr̄ dē fat

lit fraude: dolo sic dolus istat. Et Dni. j.

metam. Irrupit bñ peioris in euū oē ne/
fas fugere pudor: verūq̄ fidesq̄. In q̄rū

subiere locū fraudesq̄ doliq̄z insidieq̄: et

vis z amor: scelerat^o h̄ndi. Quis ex rapto

nō hospes ab hospite tur^o. Nō socer a ge/
nero frat̄z q̄z gr̄a rara ē. Fili^o an̄ diē patri/
os inq̄rit in annos: victa iacet pietas. Q̄

igit̄ glōge abest iusticia. De q̄ querit An

sit eadē zc. Dic r̄n. vt s. Ex q̄ cōclude q̄ n̄

vere d̄r iust^o nisi q̄ totā legē obseruat. Vñ

Jac. ij. Q̄dicūq̄ totā legē serua. offendat

aut in vno fact^o ē oim re^o. i. et̄nalr dānat

z puat gl̄ia acsi oia fuisset transgressus: lz

nō tāgrauius puniat. De vere iustis aut

d̄r Bar. xxv. Ibiūt iusti in vitā et̄nam.

Attendite o p̄ctōres miseri: fornicatores:

supbi: adulteri: inuidi: auari: fraudulēti:

piuri zc. Q̄t nūc regnāt mēdacia z frau/
dulētie in mercatōe p̄pter maledictā aua/
ritiā. Figura Apoc. xij. de bestia quam

vidit Joānes ascendēte de terra zc. q̄ fac̄

p̄sillos z magnos: diuites z paupes: libe/
ros z seruos h̄ie characterē bestie in ma/
nu dextera: aut in frōtibz suis: z neq̄s pos

sit emere aut vendere nisi habeat characte/
rem aut nomē bestie zc. Spūalr Bestia

ascendēs de terra auaricia est q̄ facit ado/
rare bestiam p̄mam. i. diabolu: obediēdo

Dominica. VI. post Trinitatis

pravis et suggestioib; et oēs pusillos et magnos etc. q; a maioribus ad miore pēs auaricie studēt et fac ne q; possit emere aut vendere nisi habeat characterē bestie. i. diabolū cui character ē falsitas et fraus. Jo. viij. Vendax est et p̄f ei⁹. Sz attende qd subūgū. Apo. xiiij. Quicūq; acc. charac. bestie in fronte sua aut in manu sua hic bibet de vino ire dei et cruciabitur igne et sulphure in specu angeloz sc̄toꝝ et an̄ spectū agni: et sum̄s tormentoz eoz ascendet in secula seculoz.

Secund⁹ ar. In p̄e. 7c. In hoc dicē dum de sc̄da q̄ est Vanitas intentiois q̄ pōt ptingere tripl̄.

Prio p̄f inanis gl̄iam.

Sc̄do p̄f auariciā.

Tertio p̄f aciditā.

Prio igit̄ 7c. Erāt vtiq; pharisei et scribe supbi q̄rentes in dictis et factis suis laudes hoim̄ q̄vanā gl̄iam. Mat. xxij. Dia opa sua faciunt vt videant ab hoib;. Nisi ergo abundauerit etc. q; nos oportet oia facere ad gl̄iam dei. j. Lo. x. Dia in gl̄iam dei facite. et Mat. vj. Attendite ne iusticiā vestra faciat corā hoib; vt videamī ab eis: alioqn̄ mercedē nō habebit; apud p̄ez vestrū q̄ in cel̄ est. Miserabil̄ certe et vituperabilis ē inanis gl̄ia. Tū rōne breuis duracionis. Ps. Inimici dñi mox vt honorificati fuerint et exaltati deficiētes queadmodū fum⁹ deficient. Tū rōne dānificacionis q; p̄ vacua et falsa gl̄ia amittit hō vera et celestē gl̄iam. Mat. v. Amē dico vob; receperit merce. suā. Gl̄n. iij. Reg. xx. Ezechias q; thesauros suos ondit babilonij oēs pdidit. Tū rōne obligatiois. i. ad p̄nā eternā Apo. xvij. Quārū se gl̄ificauerit et in delictis suis: tātū date illi tormētū et luctū. Sc̄do p̄f auariciā. Sic em̄ seruebāt pharisei deo p̄f lucrū tpale. qm̄ vt h̄ Lu. xvj. auari erant. Gl̄n. mat. xxij. Ne vob; scribe et pharisei q̄ domos viduar. co meditis in orōne lōga orātes. Nisi ḡ abūdauerit etc. Audite o viri ecclesiastici: videte ne pluro tpali dño seruiat; et sic silesitis phariseis. Tertio p̄f aciditā. q; vtiq; negligent agit. Illud. ij. Lo. ix. Nō ex tri. aut ex neces. hilarē eni datorē dñi. de⁹. Et iosue. xxij. Estote solliciti vt custodi. cūcta q̄ scripta sunt. Et Ro. xij. Sollicitudie nō

pigr̄. et Col. ij. De qd agit; ex aio opa n̄ sic deo non hoib; sciētes qm̄ a deo recipiet; mercedē. Si aut̄ negligent agit; ira dei iurrit. **E**xemplū narrat ceterū. Sacerdos qdā in ordine cisterciē solit⁹ fuit dict⁹ matutinis i illo intervallo q̄ solent fr̄es vacare orōni sup vnā sedū se deponere et int̄ orōnis p̄ba dormire. Gl̄n. lens ḡ dñs illi ondere q; illa horaz maxie tali loco nō cēt dormitādū sz i orōne vigilandū: apparuit sibi i cruce x̄so do: so ad illū vt dicere videret; q; tepid⁹ es et acidio: sus: n̄ es dign⁹ facie meā itueri. et h̄ sepi⁹ illi p̄rigisse restat⁹ ē. Virū certe ac misera: hile: mundani diligent̄ agūt p̄ tpalibus et hos tā negligent̄ agūt p̄ spūal̄ lucro. Bern̄. Quid ignauie ē fr̄es: ardēt⁹ appetit hoies p̄nitiosa q̄ nos vtilia: alacri⁹ currūt ad mortē q̄ nos ad vitā.

Pro t̄tio ar. applica qd h̄ sabbo post Tr̄ia dñica aduenit. Abijctam⁹ etc

Dñica. vj. post Trinitatis.
Sermo. v.

Nisi abund. Si mortui sum⁹ cū ch̄o: credim⁹ q; sil̄ viuem⁹ cū ch̄isto

Ro. vj. Si mortui vere sum⁹ cū ch̄o: viuemus inquā sine labore: sine dolore: sine timore. De p̄mo Apo. xiiij. A modo iā dic̄ spūs vt req̄scāt a laborib; suis. De sc̄do Esa. xxxv. Gaudiū et exul. obtinebūt et fugiet dolor et gemitus. De tertio p̄verb. j. Qui me audierit: absq; terrore requiescet etc. Nisi etc.

Prim⁹ ar. Vt iusticia p̄mineat inf̄ oēs p̄tutes morales. D. nō. Fortitudo enim ē circa difficiliora. i. circa picula mortis. ij. eth. Virt⁹ aut̄ ē circa difficile. ij. ethic. Contra. Tull⁹ j. de offi. In iusticia p̄tute splendor ē maxim⁹ ex q̄ viri boni nominant. R̄ndet Tho. ij. q. lviij. Iusticia legal̄ p̄clara ē int̄ oēs p̄tutes inq̄ntū bonū cōe p̄minet bono singulari vni⁹ p̄sone. Iusticia p̄cularis p̄cellit inf̄ alias p̄tutes. Alte ei respiciūt solū bonū ip̄i⁹ p̄tutes: sz iusticia etiā bonū alteri⁹ q; p̄ iusticiaz hō bñ se bz ad aliū: vt habet. v. ethicorū.

In quibus fortitudo sit circa difficultiora: tñ iusticia est circa meliora. **Hec Tho.**
Pro fundamēto. **Dis** virtus ē circa ardua et difficultia et excellētia. **Quidam** de arte. Est nulla nisi ardua virtus. Et phus. j. rbero. Reesse ē maxias esse putes eas q̄ sūt alijs honestissime: si q̄d est virtus potētia bñ factiva. p̄ h̄ fortes et iustos maxime honorāt: qm̄ fortitudo ē alijs vtilis in bello. iusticia autē et in bello et in pace. Et in. v. Ech. d̄r q̄ iusticia legalis est p̄clarissima virtus et neq̄ besperus neq̄ lucifer ita admirabilis. **Cum** q̄rit An iusticia zc. **Dicit** rñ. vt s̄. Et q̄clude q̄ vitupandi s̄ q̄ iusticia p̄uertit et iusticia faciunt oēs vitz p̄ctores: fornicatores: avari zc. q̄ non reddūt deo qd̄ debēt: reuerētia vitz et honorē: obedētia et timorē: beuolētia et amorē. **Cōtra** q̄s **Malach. j.** Si ego p̄ sum: vbi est honor me? et si dñs ego sum: vbi ē timor me? **De** q̄t sunt iniusti legi etue transgressores: quia est nūc vicioz inunda/ tio in q̄ mlti pereunt. **Figura** **Ben. vij.** Cū transissent septē dies / aq̄ diluuij inunda/ dauerunt sup̄ terrā et p̄ualuerūt nimis sup̄ terrā: op̄tēs sūt mōres excelsi sub vni/ uerso celo: cōsumpraq̄ est oīs caro: reman/ sitq̄ solus **Noe** et qui cum eo crāt in arca. **Sp̄ual** p̄ septē dies intellige q̄tuor p̄ty/ tes cardinales cū tribz theologis: q̄ oēs iam trāsierūt et recesserūt ab hoibz. aut se/ ptē p̄sideratōes illūinatiuas ad modū se/ ptē diez. **Prima** est turpissime vilitas: q̄ se/ p̄ puenit ex p̄ctō. **Secda** ē miserrime ser/ uitas: q̄ p̄ctōr diabolo subijcit. **Tertia** ē certissime mortalitas. **Quarta** diuine po/ tētie inuincibilis. **Quinta** diuine sapie ifal/ libilis. **Sexta** diuine iusticie iflexibilis. **Septima** infernalis miserie intermiabil/ Que iā etiā trāsierūt. s. a cogitatioe mul/ toz. **Pauci** em̄ has p̄sideratōes hñt: sed magis ad p̄rias voluptates aspirāt. **Aq̄** aut diluuij sunt delectatiōes seu volupra/ tes vite p̄nt. **Per** terrā intellige terrenos hoies. **Per** montes p̄o in sublimioribz di/ gnitatibz p̄stitutos. **Cōsumpraq̄** est oīs caro. s. oīs hō carnalis et sensualis spiritua/ liter mortuus est p̄ter **Noe**. s. euz q̄ in deo p̄ amorē redēsit: et alios q̄ sunt in arca. s. in charitate q̄ fert sup̄ aq̄s maris huius mū/ **Aug.** Amas deū ambulans supra mare:

sub pedibus tuis est seculi tumor. Amas seculū absorbet te: amatores suos vorare no/ at: non portare.

Secūda ar. In p̄ced. zc. Nūc de tertia q̄ est prauitas imp̄fectiōis. **Et** em̄ fa/ cilitiora aliqua facerent: tñ ea que grauiora erant legis p̄mitterebāt. **Dat. xxij.** **De** vobis scribe et pharisei hypocrite q̄ decimatis anhetū: mērbā: et ciminū: et reliq̄st que grauiora sunt legē. s. iudiciū: misericōdiaz et fidem. **Hec** em̄ oportuit face/ et illa n̄ omittēre. **Nisi** q̄ abūdauerit iusticia zc. qz op̄det q̄ iusticia n̄ra sit p̄fecta. **Sed** heu timendū est q̄ multi more phariseoz iu/ sticia habent dimiūtā: omittētes tria ne/ cessaria que tangunt in auctoritate saluato/ ris p̄missa.

Primo iudicij veritatem.

Secundo misericordie suauitatem.

Tertio cōuersationis fidelitatem.

Primo igit̄ multi omittūt iudicij verita/ tā. **Esa. j.** **Principes** tui infideles: p̄cij fu/ rum: oēs diligunt munera: sequunt̄ retri/ butiones: pupillo nō iudicāt: causa vidue nō ingrediet ad eos. **Propter** hoc ait dñs **Heu** ego p̄solabor sup̄ hostibz meis et vñ dicabor de inimic̄ meis. et **Sap. vij.** **Au/ dite** reges et intelligite: discite iudices fi/ niū terre: p̄bete aures v̄ras q̄ p̄tinet̄ mul/ titudines et placet̄ vob in turbis nationū qm̄ data est a dño p̄ras vobis et virtus ab altissimo qui interrogabit opa vestra et cogitationes scrutabit: qm̄ cum esset̄ mini/ stri regni **Alius** nō recte iudicast̄: neq̄ cu/ stodistis legē iusticie: neq̄ sm̄ voluntatez dei ambulast̄: horrende et cito apparebit vobis qm̄ dyrissimū iudiciū his q̄ p̄sūt fiet. **Secdo** omittunt q̄ plurimi misericōdie dignitatē. **Cū** tñ dicat **Prouer. xij.** **Face/ re** misericōdiam magis deo placet q̄ victime. **Et** **Ysa. ij.** d̄r. **Iudiciū** sine mia fiet ei q̄ n̄ fecerit misericōdiam. **De** q̄ p̄loger elegata ē a filijs hoim̄ misericōdia: contracta ē largitas nisi illa q̄ vanitati subseruit. **Osee. iij.** **Nō** est mia in terra. **Tertio** omittūt cōuer/ sationis fidelitatē. ideo implem̄ est illud **Dat. xxij.** **Refrigesceat** charitas: et abū/ dabit̄ iniquitas. **Et** illō **Hiere. ix.** **Extrēde/ rūt** lingua suā q̄ si arcū mēdacij et nō p̄tāt: cōfortati sunt in terra. qz de malo ad ma/ lū egressi sunt: et me nō cognouerunt dicit

Domínica. VI. post Trinitatis

dn̄s. Unusquisq; a prio suo se custodiat: et in oi fratre suo n̄ habeat fiducia. qz ois frater sup̄lātās sup̄lābit: et ois amic⁹ fraudulēter incedet: z vir fratrē suū veri debet: z vitatē nō loquet: docuerūt em̄ in guas suas loq̄ mēdaciū: vt iniq̄ agerēt labozauerūt. Et qm̄ mlti sunt tales omittētes vitz iudiciū: amiaz: z fidelitatē. ideo t̄mendū est qz mlti sunt de nūero reproboz.

Uñ Dat. vii. Dulci sunt q̄ p̄ vitā pditio/ nis am̄lāt. **Exēplū** legit i legēda be/ ati Bernardi: q̄ qdaz heremita zc. Vide dñica in. lxx. sermone. viij.

Tertio ar. Aud. s. Videte q̄ ne iusti cia v̄ra sit diminuta. qm̄ d̄r d̄ regul̄ iuris. li. vi. c. defleg. Defleat pctōz q̄ offēdens in vno fact⁹ ē oim̄ re. Uñ sim leges solutio p̄r nō p̄stat liberationē: vt patet l̄ d̄ subtracōne p̄ignoz. l. q̄. iij. Et. ff. de p̄boz obligatōibz. l. In executōe. Ubi d̄r qz nō pōt aliqd̄ solui: nisi totū soluat. s. p̄ter v̄lūtātē recipientz. Siquis em̄ voluerit soluere p̄rē p̄ctōis sue z nō totā: tūc totū qd̄ tenet aufert ab eo. Expone z appli/ ca ad eū q̄ p̄rē p̄ceptoz seruat z nō oia. cū tū sc̄p̄rū sit Deut. vi. Timeas dñm deum tuū z custodias oia mā data z p̄cepta ei. Et. x. ca. Ama dñm deū tuū z obserua p̄cepta eius oi tpe.

Dñica sexta post Trini. Sermo. vi.

Nisi abunda. zc. Sciētes qz ch̄s resurgens ex mortuis tā nō morit: mors illi vltra nō dñabit. Rho. vi. Si h̄ bñ considerem⁹ affectiue iusticia nostra abundabit zc. Uñ d̄r. Sciētes. i. sepe p̄siderātes Et hec p̄sideratio valet ad tria

Primo ad pcurādā spūalē resurrectōez

Secō ad h̄mōi resurrectōis pseuerati/

Tertio ad sperati/ (uā p̄tinuatiōez. uā corp̄alis resurrectōis expectationem

De p̄mo Eph. v. Surge q̄ dormis et exurge a mortuis. **D**e secō Colo. iij. Si surrexistis cū ch̄s q̄ surū sūt quite. s. pseuerate. **D**e tertio. j. cor. xv. Si ch̄s p̄dicat q̄ resurrexit a mor. quō qdā dicit i vobis qz resurrectio mortuoz nō ē. Et Job xij. Scio qz redēptor me⁹ viuit z i nouiss

mo die de terra surrectur⁹ sū zc. **Uñ** zc. **R**im⁹ ar. An q̄cūq; facit iniustū peccet mortali: **N**ō. **N**ō q̄ quā iniusticiā facit: pax a medio declinat. q̄ pax peccat. **C**ōtr. **Q**uicūq; facit iniustū: facit q̄ legē dei. **R**ūdet Tho. ij. q. lix. Peccatū mortale est qd̄ suat charitatē p̄ quā est vita aie. **D**e aut̄ nocumētū alteri illarū ex se charitati repuḡt q̄ monet ad volēdū bonū alteri. **E**t iō cū iniusticia sp̄ s̄stat in nocumētō alteri: manifestū ē qz iniustū facere ex genere suo ē pctm̄ mortale. **A**d illd̄ aut̄ qd̄ obijct̄ d̄icēdū: qz i p̄uo iniustū facere deficit a p̄fecta rōne ei⁹ qd̄ ē iniustū facere inq̄ntū p̄abile ē qz inde ali⁹ n̄ ledit nec ei displicet. **H**ec tho. **P**ro sūb. Per iniusticiaz maxie destruit ois ciuitas. z p̄ iusticia seruaf. **Uñ** z phus. iij. Pol̄ Sine iusticia ip̄ossible est inbitare ciuitatē. **E**t Tulli⁹ li. de offi. Nulla res vehemēt⁹ p̄ri net rēpublicā q̄ fides. i. fidelitas q̄ maxie p̄ iniusticiā tollit. **S**ed heu q̄ passim nūc regnat iniusticia z infidelitas. **A**lan⁹ d̄ plāctu nature. **H**eu q̄ p̄ceptitē passa ruitam virt⁹ sub vicio victa laborat: p̄rut⁹ species exulat om̄is. **L**axant vicio frena furoris. **H**oz fraudis fidei nubilat astrū. **S**z q̄rit **A**n q̄cūq; zc. **D**ic rñ. vt s. **E**t q̄ cōclude q̄ timēdū est iniustū facere. **N**ā vt d̄r ps. **I**niusti dispibūt sū reliq̄e ip̄ioz interibūt. **I**dē. **I**niusti punient z semen ip̄ioz p̄bit **A**udite o pctōzes diuie legē iusticia trāsi/ grediētes. **O** fraudulētio mēdaces: o p̄iuri: o pctōzes: o paupez z simpliciū op̄i/ p̄ssozes zc. **E**t vñ tot iniusticie: **C**erte ex nimio affectu ad aqs hui⁹ vite. s. delectatōes carnales z mūdanas. **N**orate. **T**pe magni est⁹ d̄z hō cauere a nimio potu aq̄ frigidē. **S**apue cū magnū habeat laborem sustinere. **I**deo etiam volētes p̄liari cauet sibi ne sū eadē vice multū bibāt. **S**pūalr̄ **L**auere d̄z hō ne sici delictiaz aut diuitiaz nimis obtēpet. qz sic d̄r Chry. sup̄ **D**at. exinde vehemētior fit cupido. **E**t grauati talibz aqs q̄ hostes pugnare nō possum⁹.

Figura **J**udic. vii. **I**lli reputati sūt ap̄ri ad plū qui sola manu bibeāt aquā zc. **V**it de ibi. **M**oralr̄ **D**ut sola manu aquā delictiaz aut diuitiaz labūt ad necessitatē: cor ibidē nō apponentes: ap̄ri sunt ad seq̄ndūz ch̄m z vincendū madian. i. diabolu. **S**ed

gust⁹
Rū gen⁹ dānosic̄ c̄p̄azi p̄t̄ inuiazū remiss⁹
z z f̄ḡoz
cy oēs p̄d̄ne valent q̄ p̄m̄q̄ f̄d̄at̄ p̄d̄m̄p̄o p̄
act⁹ qz ignosa
mltū bonū acceptat⁹ a deo q̄ facit hō uolē
uizū remittz

q̄ affectū in hāc aquā incurant/ apti rel/ gno dei nō habent. q̄ de eoz ē argentū z auz. ps. Simlācra gētū argētū z auz.

Secūndus ar. In p̄ced. dictū est de p̄mo p̄posito supra euangeliū. In h ser mone dīcēdū de sc̄bo q̄ ē instructiōis spe cificatio. s. p̄ p̄ctm̄ ire. Dicit em̄. Audistis q̄ dicitū est antiq̄s Nō occides zc. Bene aut̄ q̄ dixerat p̄mo circa irā specificat. q̄a fm̄ glo. ira est ianua mlt̄oz viciōz: q̄ clau sa/ s̄tutibz intrinsec̄ dabit̄ reges. ea apra: ad oē facin̄ armabit̄ anim̄. Ira igit̄ ma/ xime ipedit. rectitudinē z p̄fectōez iusticie Jac. i. Ira ei viri iusticia dei nō opat̄. Est itaqz notandū q̄ doctores iudeoz dicebāt p̄cepta negatiua tm̄ exteriorē z nō intel/ riorē m̄tū ani eē phibitū. Hūc ḡ errozes excludit saluator: phibēs etiā irasci sine cā dīcēs. Ego aut̄ dico vobis q̄ ois q̄ irascit̄ fratri suo zc. Ubi phibet̄ triplex grad⁹ ire Qui etiā assignat̄ triplex grad⁹ pene.

Primus est in animi cōmōtione. **S**ecūndus est in indignatiōis ostēsiōne **T**ertius est in certa iniurie exp̄ssione.

Primus est zc. s. interi⁹ tm̄. De q̄ d̄r. Dis q̄ irascit̄ fratri suo: re⁹ erit iudicio. Aug⁹. li. retra. Nō fratri irascit̄ q̄ pctō fr̄s irascit̄. Qui aut̄ fratri n̄ pctō irascit̄ sine cā irascit̄. Chrys. Puto aut̄ nō de iracūdia carnis lo quit̄ ch̄s: sed d̄ iracūdia aie. Caro em̄ nō pōt obedire vt n̄ p̄turbet. q̄n ḡ hō irascit̄ et nō vult facere id qd̄ ira compellit: caro ei⁹ irata ē anim⁹ aut̄ ei⁹ non est iratus. fm̄ Hiero. Ira est ois malus mor⁹ ad nocen dum. Aut ḡ surgit̄ subito: et sic est ventale. Aut ex deliberatiōe z p̄sensu: et sic ē pctm̄ mortale. Sic itaqz ois q̄ irascit̄ motu ite/ riori fr̄i suo deliberat̄ odiū zceptū implere opeli adesset oportunitas: re⁹ erit iudicio id ē dign⁹ accusatiōe apd̄ deū z in fōro sū/ mi iudicē: lz nō boīs. **S**cd̄s gradus est in indignatiōis ostēsiōne. De h̄ d̄r dñs. Qui at̄ dixerit fratri suo racha: re⁹ erit p̄si lio. Racha vox ē idign⁹ absqz exp̄ssioē vi tūp̄i. Chrys. Racha ē p̄bū p̄cept⁹ z p̄cipē s̄iois. Tal̄ ḡ re⁹ erit p̄silio. i. p̄sensu iudicij de dāda i eu snia z defm̄ināda pena. q̄ tā venit in noticiā culpa. **T**ertius est in cer/ ta iniurie exp̄ssioē. De q̄ d̄r. Qui aut̄ dixe rit̄ fatue: reus erit gehēne ignis. Aug⁹. Qui aut̄ dixerit fatue: duo lubaudiumf:

fratri suo: z sine cā. Et ex h̄ defēdit q̄ apls Galathas vocat̄ stultos q̄s etiā fr̄s nō/ minat. nō em̄ id facit̄ sine cā. Idē. In p̄m̄/ mo est vnū. s. ira sola. In sc̄bo aut̄ duo sūt scz ira z vox q̄ irā sigt̄. In tertio autē tria scz ira: et vox q̄ irā sigt̄: et in voce vitupa/ tiōis exp̄ssio. Idē. Vide etiam nūc tres reat⁹: iudicij: cōsilij: z gehēne ignis. In iudicio adhuc defēsiōis loc⁹ dat̄. Ad cō/ silij aut̄ p̄tinere videt̄ sentēcie platio: qm̄ inter iudices p̄ferunt q̄ supplicio p̄m̄nari oporteat. In gehēna p̄o ignis ē p̄erta da/ mnatio. Chrys. Nō parū exultimes fra/ trē tuū vocare stultū/ auferēs ei prudentiā et intellectū q̄ boīs sum⁹ z ab irrōnabili/ bus distat⁹. Patet itaqz q̄ iram oino de dem⁹ rep̄mere. **E**xplū in vitaspa. Qui/ dam q̄sūt ab abbate isaac q̄re eū demo/ nes timerēt. Respondit. Et q̄ factus sum monachus statui aī me vt iracūdia foras guttur meū non p̄cedat. Non sine aut̄ cau sa rep̄menda est ira. quia vt d̄r Greg. Per iram sapia amittit̄ vt qd̄ vel q̄ ord̄ne agē dum sit oino nesciat.

Tertius articulus. Aud. zc. Notate qm̄ testamētū dñi est testamētum pacis. Eccl. xlv. Statuit ei dñs testamen tum pacis. Jura em̄ dicunt. Heres nō ser uans testamētū defuncti est exheredādus ij. q. j. c. Siluester. et L. de fideicommissis. l. Amplius. Forma casum siue parabolas iuxta legē Notādo illud p̄f. Inq̄re pacem et p̄sequere eam.

Sermo septimus pro dominica sexta post Trinitatis

Nisi abunda.

Nisi abunda. zc. Estimare vos qdē mor/ tuos esse pctō viuētes aut̄ deo Rho. vi. Si tales eētm⁹: n̄ra iusticia abū/ daret̄. Induc̄ aut̄ nos apls ad tria vīez **A**d culpe mortificationē **A**d gratie viuificationēz. **A**d hui⁹ vite cōtinuationē siue p̄petu/ am durationem. Et de his oibz s̄l̄ d̄r Ber. Bona ē mors q̄ vitā nō aufert: sed mutat in meli⁹ p̄ quā corpus non cadit: sed anima subleuat. **S**alutatio. **N**isi abund. zc.

fit: cogitatu reconciliare. Si vobis offendi: opib; reconciliare. Aug. Tunc frat tu' h' aliqd aduersu te si eu in aliq leser. **T**ertiu est pficienda executio: cu die. Et tuc venies. s. iteci onē renocās ad id qd ceperas offeres munus tuū. postq. s. prexisti ad reconciliati onē non qdem sp pedib; corpis qz non sp sic in pmpu pōt hū eius pntia: s; moribus animi. Hilari'. Reconciliata hūana pace reuertit in diuina. Zuber in dei charitate d charitate hoim transiuros. Pr; itaq; qm multū deo placet par z pcordia inf hoies z p pns ex opposito diabolo displicet z ipz pfundit. **E**xemplū in Uitaspa. Erant duo frēs z carnē germani s; monachi exi stētes. Insidiabat autē eis malign' spūs .s. diabolus vt eos separaret ab inuicem. Quada' igit die ad vesperā fm cōsuetudine frat ille iunior lucernā accendit z ponit sup candelabru: faciēte autē malicia dēmo nū ruit candelabrum z extrincta ē lucerna. Surgens itaq; senior cepit illū iuniorē pcutere cum furore. Ille autē pstratus i terra p̄cabat dicēs. Vagnanin' esto dñe: et ego rurū ascendā. Ergo qz nō ruidit p̄buz turbulentū: malign' spūs pfusus recessit ab eis. Et p̄gens eadē nocte nūciauit p̄nci pi demonioꝝ dicens. Qm p̄t hūilitatē il l' monachi q' pstratus in terrā veniā po stulabat a fratre: nō puāui in eis. Vidēs em de' hūilitatē ei' effudit sup eū. Graz su am: z ego me sentio valde torqri qm nō p ualui eos ab inuicē separare. Hec oia au diens idoloꝝ sacerdos q' ibi manebat com punctus est corde: z in timore z amore do mini nri iesu chri accēsus. Considerās itaq; qm magna seductio aniaz est cult' ido loꝝ relinqns oia statim ad sanctos patres ad monasteriū cucurrit: z perulit ista q' de mones inter se loq̄bant. Instruit' itaq; a patrib; fact' ep̄batissim' monachus q' tā te fuit hūilitat' vt omnes mirarent. Dice bat em q' oēm aduersarioꝝ maliciā vince bat hūilitas. Et addebat dicens: qm fre quent' audierat demones dicentes. Quā do ad iracundiā statim corda hoim accen dūm: si sustinuerint patient' iniurias z ro gauerit q' ad pacē sunt sic sentim' oēm vim nram marcescere qz eis appropiat auxiliū

diuie grē. Bern. Unanimis viuentes i do mo dñi deo z sibi p eharitatē coniuncti: hi timoꝝ: s; ibi dolorē ingerūt diabolo. **T**ertius ar. Aud. zc. Lauete gā dis cordijs. Attendite qm lex dicit. ff. de pens. l. vlti. Priuand' ē vnusq; eo qd agit. vt si p republicā peccat: vtilitate rei publice car eat p mortē vel exiliū. Et sicut. xvij. q. xiiij. Sicut antiq'. Qui iniuriā fa cit ecclē: dz puari cōione ipi'. Qui q' cha ritatem z pacem agit: merito puadit cha ritate z societate brōꝝ. Nā extra Sionem ecclē gisse pbat: q' pacem z pcordiā cū chri sto z chriānis n̄ hz. Cū di. xc. c. Neq; Ne q; ad cain: neq; ad Minuera respicit de us: neq; em pacatū deū h̄re poterat q' cuz n̄re nō pacē s; zeli discordiā habebat.

Dijca. vij. post Trinitatē Sermo j.

Misereor su

Misereor su per turbā. Bar. vij. Si ex hibuis; mēbra vīa fūire iunū hēre mēbra vīa fūire iusticie in scificatione. Ro. vij. Ita facere necesse est eos q' de' misericordiam fecit. Sunt autē ibi tria notāda. **P**rimū peccōꝝ detestanda p̄ditio. Exhi buistis zc. vsq; ad iniquitatē **S**cōm conuersoꝝ mēoranda exhorta tio. ita nūc exhi. mē. vīa ser. iij. **T**ertiu exhortatiōis desiderāda zelū sio. in sanctificationē. **D**e pmo Jo. vij. Qui facit peccm serū est pecc. De scdo Ro. xij. Exhibeat; cor/ pora vīa hostiā viue. san. deo pla. De ter/ tio. j. Thep. iij. Nō ei voca. nos deus i im mundiciā sed in sanctificationē.

Misereor zc. **R**im' ar. An de' ex sua misericōdia omnes diligat: sic Sap. xj. Dilig' dñe oia zc **C**ontra Galach. j. Jacob dilexi: esau ac odio habui. Rūdet bon. i. iij. dif. xxxij. No tandū q' de' dz creaturā diligere nō rōne affectiōis s; rōne cōicationis alicui' boni. **C**ōicatio ac diuie bonitatis attendit vli ef fectib; nature: vel in effectib; grē. Effect' nature cōmunes sūt oib;: z q' ad h' diligit de' oēs creaturā. Effect' autē grē nō ē cōis

